

Nr 36

**Kungl. Maj:ts proposition angående statligt filmstöd m. m.;
given Stockholms slott den 17 mars 1972.**

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

INGVAR CARLSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ett bidrag av ca 1,3 milj. kr. anvisas till Svenska filminstitutet. Medlen skall användas för stöd till produktion av svensk långfilm och för att avlasta en del av filminstitutets kostnader för utbildning inom biograffilmens område vid dramatiska institutet.

Bidraget har aktualiserats i samband med vissa av filminstitutets styrelse beslutade ändringar av 1963 års filmavtal. Avtalsändringarna avser bl. a. filminstitutets ledningsorganisation och dispositionen av de avgifter som flyter in till institutet.

Utdrag av protokollet över utbildningsärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 17 mars 1972.

Närvarande: ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, LÖFBERG, CARLSSON, FELDT.

Chefen för utbildningsdepartementet, statsrådet Carlsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *statligt filmstöd* och anför.

Inledning

Mellan svenska staten och filmbranschens organisationer (Sveriges biografägareförbund, Folketshusföreningarnas riksorganisation, Föreningen Våra Gårdar, Sveriges filmuthyrareförening u.p.a. och Föreningen Sveriges filmproducenter) gäller sedan år 1963 det s. k. filmavtalet. Genom avtalet bildades stiftelsen Svenska filminstitutet. Stiftelsens verksamhet skall enligt avtalet finansieras med avgifter från vissa biografer. Stiftelsen har enligt avtalet till syfte att verka för olika ändamål inom filmens område, bl. a. genom att främja värdefull svensk filmproduktion.

I skrivelse den 24 februari 1972 har filminstitutets styrelse hemställt om Kungl. Maj:ts godkännande av vissa av styrelsen beslutade ändringar av avtalets bestämmelser rörande bl. a. fördelningen av avgiftsmedlen. Det reviderade avtalet jämte bilagor torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bihang* och *bilaga 1—3*. I anslutning till beslutet om avtalsändringarna har styrelsen tagit upp frågan om statsbidrag till filminstitutet.

I anslutning till redovisningen av styrelsens förslag redogörs för huvuddragen i filminstitutets och den svenska filmbranschens utveckling efter det att filmavtalet ingicks år 1963.

Bakgrund till 1963 års filmavtal

Intill början av 1950-talet uppmärksammade statsmakterna biograf-filmen främst som skatteobjekt. Den från början enbart kommunala nöjesskatten utgick på bl. a. biografföreställningar. Fr. o. m. år 1940 utgick även statlig nöjesskatt. Nöjesskatten, som ökade successivt, nådde sin högsta nivå år 1948. Staten erhöll då 75 % av skatteintäkterna och kommunerna 25 %.

Den svenska filmproduktionen nådde sin hittills största omfattning i

samband med avspärrningen under andra världskriget. Under efterkrigstiden minskade dock dess marknadsandel och lönsamhet gradvis. Från mitten av 1950-talet började också biobesöksfrekvensen att minska. Nedgången hade ett klart samband med TV:s genombrott.

Mot bakgrund av denna utveckling vidtog statsmakterna fr. o. m. början av 1950-talet olika åtgärder för att förbättra filmproduktionens och biografnäringens ekonomiska villkor. Ett direkt statligt stöd etablerades i form av direkta utbetalningar till producenter av svenska spelfilmer, varvid stödet utgjordes av en viss andel av statens andel av biografnöjesskatten. Fr. o. m. budgetåret 1960/61 restituerades hela den statliga andelen till filmproducenterna. Härav utgick 80 % i form av generella bidrag. Resterande 20 % avsattes till en särskild fond ur vilken svensk film kunde erhålla kvalitetspremier. Kvalitetspremierna uppgick budgetåren 1960/61 och 1961/62 till 1 milj. kr. Budgetåret 1962/63 ökades kvalitetspremierna till 1,5 milj. kr.

Med början år 1957 genomfördes en successiv sänkning av nöjesskatten.

Till följd av TV:s kraftiga expansion försämrades filmbranschens ekonomiska situation ytterligare vid början av 1960-talet. Med anledning av en framställning från branschens organisationer år 1962 om fullständigt slopande av nöjesskatten på biografföreställningar tillkallade chefen för finansdepartementet en delegation med uppdrag att på statens vägnar ta upp förhandlingar med representanter för filmbranschen. Förhandlingarna resulterade i ett avtal den 6 mars 1963. En förutsättning för avtalet var att nöjesskatten för biografföreställningar upphörde. Statsmakterna fattade beslut härom våren 1963 (prop. 1963: 101, BeU 1963: 35, rskr 1963: 261).

1963 års filmavtal

Genom 1963 års filmavtal bildades stiftelsen Svenska filminstitutet med uppgift att verka för ändamål inom filmens område.

Enligt avtalet skall filminstitutets verksamhet finansieras med avgifter motsvarande 10 % av bruttobiljettintäkterna vid biograf, som utöver barnmatinéer ger mer än fem föreställningar per vecka. De inflytande medlen skall användas på sätt som anges i det följande. Vid redogörelsen har hänsyn tagits till vissa år 1968 beslutade ändringar i det ursprungliga avtalet med giltighet fr. o. m. budgetåret 1969/70.

Av de avgifter som inflyter till filminstitutet skall 20 % fördelas mellan samtliga producenter av svensk spelfilm i förhållande till resp. films bruttobiljettintäkter under året. Avsättningen till denna s. k. *A-fond* — som före 1968 års avtalsrevision uppgick till 30 % av avgifterna — beräknades ursprungligen motsvara bortfallet av den tidigare återbäringen av nöjesskatt.

Av avgifterna skall vidare 20 % (*B-fonden*) användas för kvalitetsbidrag till svensk långfilm. Premierna till kvalitetsfilm skall enligt avtalet årligen utdelas av en särskild av institutets styrelse utsedd jury bestående av sju personer. Av medlen skall 2 % användas för premiering av kortfilm. Institutets *C-fond* — som före 1968 års avtalsrevision uppgick till 15 % av avgifterna — tillförs årligen 10 % av avgifterna. Medlen skall användas för utjämning av förlusten på svenska långfilmer som är berättigade till kvalitetsbidrag. Kvalitetsbidragssystemet gäller med vissa spärregler. När spärreglerna utlöses kan det spärrade beloppet användas av filminstitutet för egen produktion eller samproduktion av långfilmer.

D-fonden — till vilken 5 % av avgifterna avsätts — skall nyttjas för filmbranschens gemensamma ändamål, bl. a. public-relationverksamhet inom och utom Sverige.

För filminstitutets egen förvaltning, artistisk och teknisk yrkesutbildning, undervisning och forskning inom filmens område samt åtgärder för att bevara filmer och material av historiskt intresse m. m. avsätts 30 % (*E-fonden*).

Resterande 15 % (*F-fonden*) skall användas till produktionslån och produktionsgarantier för svensk biograffilm. Fonden tillkom vid den nämnda avtalsrevisionen år 1968 genom en reduktion av procentandelarna för A- och C-fonderna. Bidragen från F-fonden är generella till sin karaktär.

Sammanfattningsvis kan sägas att 65 % av de inflytande avgifterna, nämligen A-, B-, C- och F-fonderna utgör en intern resursomfördelning inom filmbranschen, medan övriga 35 % av avgifterna, dvs. D- och E-fonderna, på ett mer indirekt sätt kommer branschen till godo.

Stiftelsens verksamhet leds av en styrelse bestående av åtta ledamöter, varav Kungl. Maj:t utser hälften inkl. ordförande, och filmbranschens organisationer (Sveriges biografägareförbund, Folketshusföreningarnas riksorganisation, Föreningen Våra Gårdar, Sveriges filmuthyrareförening u.p.a. samt Föreningen Sveriges filmproducenter) de övriga ledamöterna.

Filmavtalet gäller t. o. m. den 30 juni 1983. Staten har dock rätt att säga upp avtalet vid brott mot detta. Branschorganisationerna kan frångå gjorda förbindelser om staten återinför nöjesskatt eller annan skatt av likartad karaktär. Filmbranschen kan vidare påkalla omprövning av avtalet, om antalet biografbesök genomsnittligt under tioårsperioden 1963—1972 eller under enbart 1972 minskat med 15 % jämfört med år 1962.

Utvecklingen efter 1963 års filmreform

De direkta resursomfördelningarna inom ramen för filmreformen stimulerade till en början påtagligt den svenska filmproduktionen både

kvantitativt och kvalitativt. Jämfört med året närmast före år 1963 fördubblades den årliga produktionen av svensk långfilm. Produktionen under 1960-talet uppgick därefter till i genomsnitt 24 filmer per år. Av betydelse för den konstnärliga utvecklingen var bl. a. att arbetsmöjligheter kunde beredas för en ny generation av filmskapare. Inte mindre än två tredjedelar av de svenska långfilmer som producerats efter år 1963 har sålunda haft regissörer som debuterat efter nämnda tidpunkt. Svensk film uppnådde också betydande konstnärliga och ekonomiska framgångar utomlands.

Mot slutet av 1960-talet försämrades emellertid förutsättningarna för den svenska filmproduktionen. Under spelåret 1970/71 premiärvisades endast 13 helt i Sverige finansierade filmer. Den nedåtgående tendensen förefaller att bestå under innevarande spelår. En av orsakerna till att produktionen inskränkts är den internationella filmkrisen, vilken medfört att möjligheterna till exportintäkter avsevärt försämrats. Den viktigaste orsaken till produktionsminskningen ligger emellertid i nedgången i biobesöksfrekvensen i Sverige.

Denna nedgång har fortsatt även efter 1963 års filmreform. Under periodens början var minskningen visserligen måttlig, men den har under senare år tilltagit kraftigt. I förhållande till år 1962 uppvisar spelåren 1969/70 och 1970/71 en minskning med drygt 28 resp. 33 %. Det bör observeras att tendensen inte är unik för svenskt vidkommande. I själva verket har minskningen varit kraftigare i t. ex. USA, Storbritannien, Väst-Tyskland och Japan.

Den främsta orsaken till publikbortfallet får fortfarande sökas i TV:s utbredning och på senare år också ökade programutbud. TV har konkurrerat inte bara som fritidsaktivitet utan också som medium för film. Utbudet i TV av bl. a. äldre svensk långfilm har t. ex. ökat kraftigt under senare år.

Den kontinuerliga nedgången av biobesöksfrekvensen har lett till att antalet biografbesök minskat. Utvecklingen i detta avseende och när det gäller filminstitutets intäkter m. m. framgår av följande sammanställning.

Antalet biografbesök m. m. 1963/64—1970/71

	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71
Antal biobesök (milj.)	39,6	38,2	37,1	35,4	32,6	30,4	28,2	26,0
Antal avgiftspliktiga biografbesök	512	486	479	468	453	449	435	411
Antal inte avgiftspliktiga biografbesök	ca 1 500	1 328	1 319	1 187	1 120	1 064	1 025	946
Bruttobiljettintäkter (milj. kr.)	138,4	154,4	164,6	179,5	180,4	172,9	175,0	178,2
Avgifter till filminstitutet (milj. kr.)	11,7	13,0	14,1	15,5	15,5	14,9	14,9	15,3

För att motverka inkomstminskningarna till följd av vikande publik-

underlag har biljettpriserna höjts kraftigt under perioden. Trots nedgången i besöksfrekvensen har bruttobiljettintäkterna härigenom kunnat öka med ca 30 %. Ökningen kompenserar dock inte de allmänna kostnadsstegringarna. För filminstitutets del har den angivna utvecklingen medfört försämrade ekonomiska förutsättningar för verksamheten.

Förutom det mera direkta stödet till filmproduktion har 1963 års filmreform genom de medel som står till förfogande i den s. k. E-fonden möjliggjort en rad allmänna insatser för svensk film. Förutom institutets förvaltningskostnader har från fonden bestritts kostnaderna för en omfattande utbildningsverksamhet. År 1964 startades filmskolan för utbildning av regissörer, fotografer och ljudtekniker, sedermera också för produktions- och inspelningsledare. Institutet har vidare förbundit sig att betala lönen för en professor i film- och teatervetenskap vid Stockholms universitet.

Bland andra aktiviteter som finansierats genom E-fonden kan nämnas tekniskt utvecklingsarbete och organiserade visningsturnéer med utländsk kvalitetsfilm i ett trettio-tal svenska städer. Till visningsverksamheten hör också en filmklubb i Stockholm med mer än 8 000 medlemmar, numera med filial i Göteborg. Institutet har vidare engagerat sig i dokumentation, musical verksamhet och forskning inom filmens område m. m.

Med lån från den allmänna kreditmarknaden och kapital från E-fonden kunde filminstitutet år 1967 påbörja uppförandet av filmhuset i Stockholm. Huset, som togs i bruk vintern 1971, inrymmer institutets samtliga aktiviteter samt moderna filmateljéer.

Statsmakterna beslöt år 1969 (prop. 1969: 1 bil. 10, SU 1969: 8, rskr 1969: 8) inrätta dramatiska institutet som utbildar personal inom teaterns, filmens, radions och televisionens områden. Enligt ett av Kungl. Maj:t den 18 april 1969 godkänt avtal mellan svenska staten och Svenska filminstitutet tog dramatiska institutet över den utbildning inom filmens område som fr. o. m. år 1964 ägt rum vid filminstitutets filmskola. Avtalet innebär att filminstitutet lämnar bidrag till driftkostnaderna med ett belopp som motsvarar 6,75 % av de avgifter som inflyter till institutet. De elever som togs in i filmskolan hösten 1968 och hösten 1969 fick möjlighet att avsluta sin utbildning vid dramatiska institutet. Avtalet skall gälla för samma tid som 1963 års filmavtal. Omprövning av bidragsbeloppet kan ske vid väsentlig förändring exempelvis av utbildningens omfattning och huvudsakliga inriktning. Filminstitutets bidrag för 1972/73 har beräknats till 1 032 000 kr. (jfr prop. 1972: 1 bil. 10, s. 136).

Filmutredningen 1968 (1969: 52) har i uppdrag bl. a. att undersöka möjligheterna att förbättra filmdistributionen, särskilt spridningen av kvalitetsfilm till landsorten, barnfilmfrågan och frågan om ett ökat

samarbete mellan filmbranschen och Sveriges Radio. I uppdraget ingår också att bedöma konsekvenserna för filmområdet av en mervärdeskatt samt att göra en undersökning beträffande den svenska filmbranschen.

Utredningen avgav i december 1970 delbetänkandet (SOU 1970: 73) Samhället och filmen Del 1. I betänkandet behandlades frågor om samhällsstödda biografier, filmstudior, barnfilm samt förhållandena mellan filmbranschen och TV. Betänkandet har remissbehandlats och utredningens förslag bereds f. n. inom utbildningsdepartementet.

Överenskommelsen om ändringar av 1963 års filmavtal

Mot bakgrund av de försämrade förutsättningarna för den svenska filmproduktionen har överläggningar ägt rum inom filminstitutets styrelse rörande möjligheterna för en omprövning av gällande avtal mellan staten och filmbranschen. Styrelsen har enats om vissa ändringar av avtalet, vilka också godkänts av branschorganisationerna. De överenskomna avtalsändringarna, som har underställts Kungl. Maj:t för godkännande och fastställelse, innebär i korthet följande.

Enligt nuvarande avtal får filmbranschen säga upp avtalet, om nöjesskatt på biograf-föreställningar återinförs eller om annan skatt av huvudsakligen samma karaktär och effekt införs. Filmbranschen kan vidare kräva väsentliga omprövningar av avtalet om antalet biografbesök genomsnittligt under tioårsperioden 1963—1972 eller under enbart 1972 minskat med 15 % jämfört med år 1962.

Enligt statsmakternas beslut år 1968 (prop. 1968: 100, BcU 1968: 45, rskr 1968: 294) undantogs bl. a. film från mervärdeskatt. Det uttalades emellertid att ställningstagandet inte borde betraktas som definitivt. Den nu beslutade avtalsändringen innebär att filmbranschens uppsägningsrätt skall gälla inte bara vid ett eventuellt införande av nöjesskatt utan även vid införande av mervärdeskatt. Filmbranschen avstår för sin del från den rätt att säga upp avtalet som är grundad på besöksfrekvensen på biograferna.

De viktigaste ändringarna i filmavtalet gäller dels filminstitutets ledningsorganisation, dels dispositionen av de avgifter som flyter in till institutet.

Avtalsrevisionen innebär att antalet ledamöter i stiftelsens styrelse reduceras till mellan tre och fem jämte två suppleanter. Hela styrelsen skall utses av Kungl. Maj:t. Vid sidan av styrelsen skall det vidare finnas ett förvaltningsråd bestående av 30—40 personer utsedda av filmbranschen, de fackliga organisationerna på filmområdet samt av andra av stiftelsens verksamhet berörda organisationer. Enligt en till det reviderade avtalet fogad protokollsanteckning skall styrelsen utse hälften och filmbranschen den andra hälften av de organisationer som skall inbjudas att utse representanter i rådet. Förvaltningsrådet skall fungera

som ett rådgivande organ till styrelsen och till Kungl. Maj:t yttra sig över stiftelsens verksamhetsberättelse. Förvaltningsrådet skall också utse jury för bedömning av vilka filmer som skall få kvalitetsbidrag. Nämnda uppgift åvilar f. n. institutets styrelse. Antalet jurymedlemmar ökar från sju till tolv.

Den hittillsvarande generella ersättningen till svenska filmproducenter i proportion till bruttobiljettintäkterna som f. n. motsvarar 20 % av avgifterna (*A-fonden*) skall successivt trappas av. Andelen av avgifterna skall sålunda minska med 5 % fr. o. m. den 1 juli 1972 och med ytterligare 5 % fr. o. m. den 1 juli 1973. Ett år senare skall den nämnda ersättningen helt slopas.

Den nuvarande *B-fonden*, som tillförs 20 % av avgiftsintäkterna och som används för kvalitetsbidrag till lång- och kortfilmer, reduceras enligt överenskommelsen till 10 % av avgifterna avsedda för kvalitetsbidrag enbart för långfilm. *C-fonden* med f. n. 10 % av avgifterna — avskaffas helt. De spärregler som hör till det nuvarande kvalitetsbidragssystemet och som gjort ett visst engagemang från filminstitutets sida i långfilmproduktion möjligt avskaffas också. Enligt avtalsändringen skall institutet i stället få använda 10 % av avgifterna för egen produktion. Av medlen i den nya fond som skall upprättas för ändamålet — *G-fonden* — skall ca 70 % avsättas för produktion av långfilm och ca 30 % för produktion av kortfilm. Genom avtalsändringarna blir bidragen till kortfilm något högre än f. n. Den avgörande skillnaden är emellertid att stödet till svensk kortfilm enbart skall utgå som produktionsstöd och inte längre som kvalitetsbidrag.

Slutligen bildas genom avtalsändringen ytterligare en fond, *H-fonden*, för förhandsstöd till svenska långfilmer. Stödet har formen av selektiva produktionslån och/eller produktionsgarantier till skillnad från det från *F-fonden* utgående, generellt verkande förhandsstödet. *H-fonden* kommer att under nästa budgetår uppgå till 15 % av avgifterna. Fondens andel av avgifterna kommer under de följande åren att växa i takt med den förut nämnda avtrappningen av *A-fond*medlen. Följaktligen kommer *H-fonden* under budgetåret 1973/74 att tillföras 20 % och fr. o. m. den 1 juli 1974 30 % av de inlutna avgifterna.

De sålunda avsatta medlen skall fördelas lika mellan två produktionsfonder ledda av var sin fondstyrelse. Fondstyrelserna skall bestå av fyra representanter för filmbranschen och en för filmarbetarna resp. fyra representanter för filmarbetarna och en för filmbranschen.

Till de beslutade avtalsändringarna är knutna vissa övergångsbestämmelser.

Enligt en till det reviderade avtalet fogad protokollsanteckning har representanterna för filmbranschens organisationer i filminstitutets styrelse förklarat, att det mot bakgrund av de sjunkande besöksiffrorna

är nödvändigt att komplettera branschens ekonomiska resurser med statsanslag för att den svenska filmen skall kunna överleva. Med anledning härav har uttalats att den successiva avtrappningen av A-fonden till förmån för ett selektivt förhandsstöd i samma omfattning och takt bör åtföljas av minst motsvarande statsanslag.

Departementschefen

Sedan början av 1910-talet har Sverige haft en i förhållande till folkmängden stark ställning på långfilmproduktionens område. Sin hittills största omfattning nådde produktionen i samband med avspärrningen under andra världskriget. Filmproduktionen och biografnäringen var intill denna tidpunkt i stort sett lönsam. Efter andra världskriget försämrades den svenska filmproduktionens arbetsmöjligheter till följd av en ökad konkurrens från utländsk film på bioograferna. I samband med TV:s genombrott i mitten av 1950-talet började också besöksiffrorna vid bioograferna att minska. Besöksfrekvensen har sedan dess fortsatt att sjunka.

Statliga stödåtgärder till filmbranschen sattes in i början av 1950-talet, bl. a. i form av återbäring av nöjesskatten på biografställningar. Detta system upphörde i samband med 1963 års avtal mellan staten och filmbranschen varigenom stiftelsen Svenska filminstitutet grundades. Samtidigt avskaffades nöjesskatten i sin helhet. Stiftelsens verksamhet finansieras genom en avgift om 10 % på bruttobiljettintäkterna vid de större bioograferna. Fördelningen av avgiftsmedlen på olika ändamål regleras genom avtalet. F. n. används ca två tredjedelar av medlen för en intern resursomfördelning inom branschen i form av dels generellt verkande produktionslån m. m. och ersättning till svenska filmproducenter i förhållande till resp. films bruttobiljettintäkter, dels selektivt inriktade kvalitetsbidrag. Den återstående tredjedelen av avgifterna avsätts för filminstitutets förvaltningskostnader, forskning och utbildning på filmens område, public-relationverksamhet m. m. och kommer därigenom filmbranschen mera indirekt till godo.

Den genom 1963 års filmavtal genomförda reformen har påtagligt stimulerat den svenska filmens utveckling. Jämfört med perioden närmast före år 1963 fördubblades sålunda produktionen av spelfilm. Arbetsmöjligheter skapades för en ny generation av svenska filmskapare och svensk film uppnådde betydande konstnärliga och ekonomiska framgångar utomlands.

Trots den till en början mycket gynnsamma utvecklingen av långfilmproduktionen bröts emellertid inte den nedgång i biobesöksfrekvensen som ägt rum efter TV:s genombrott i Sverige. Nedgången har varit särskilt stark under de senaste åren. Jämfört med år 1962 uppvisar biobesöksiffrorna för budgetåret 1970/71 en nedgång med drygt 30 %.

Minskningen av biobesöken har framtvingat nedläggning av ett stort antal biografer. Även möjligheterna att exportera svensk film har påtagligt försämrats på grund av den internationella filmkrisen. Dessa förhållanden har medfört en drastisk nedgång i den svenska långfilmproduktionen från i genomsnitt 24 långfilmer per år under 1960-talet till 13 helt i Sverige finansierade långfilmer under budgetåret 1970/71. En ytterligare konsekvens av den minskade biobesöksfrekvensen är att de ekonomiska förutsättningarna för filminstitutets verksamhet gradvis har försämrats.

Mot bakgrund av denna utveckling har från olika håll krav rests på ändringar och vidareutbyggnad av det stödsystem som 1963 års filmavtal innebar. Hit hör förslag om utbyggt stöd till distribution och visning av film och om omfördelning av filminstitutets fondmedel i riktning mot ett mera omfattande förhandsstöd. Kritik har riktats mot systemet med generell ersättning till svenska filmproducenter i proportion till bruttobiljettintäkterna för resp. film oavsett de konstnärliga förtjänsterna. Från de filmfackliga organisationernas sida har krav rests på ett ökat inflytande när det gäller för dem betydelsefulla produktionsbeslut inom ramen för filmavtalet.

Den år 1968 tillkallade filmutredningen har i uppdrag att undersöka filmbranschens ekonomiska struktur och villkor samt att lägga fram förslag till åtgärder på områden som endast delvis eller inte alls berörs av 1963 års filmavtal. År 1970 lade utredningen fram ett delbetänkande med förslag rörande bl. a. samhällsstödda biografer, stöd till produktion av barnfilm samt förhållandena mellan filmbranschen och TV. Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds f. n.

Den svenska filmproduktionens och biografnäringens ansträngda situation har föranlett överläggningar mellan statens och filmbranschens representanter i filminstitutets styrelse. Överläggningarna har syftat till att undersöka förutsättningarna för att genom ändringar av filmavtalet förbättra villkoren för produktion av biograffilm genom en rationellare fördelning av tillgängliga medel samt för att stärka inflytandet för de grupper som berörs av produktionsbesluten.

Överläggningarna har resulterat i vissa betydelsefulla ändringar i 1963 års filmavtal, vilka styrelsen för filminstitutet nu har hemställt att Kungl. Maj:t skall godkänna.

Avtalsrevisionen innebär ändrade förutsättningar beträffande uppsägningen av avtalet. Det slås fast att filmbranschen skall kunna säga upp avtalet om mervärdesskatt införs på film. Vidare slopas filmbranschens nuvarande möjlighet att begära omprövning av avtalet med hänsyn till nedgång i biobesöksfrekvensen. I övrigt innebär avtalsrevisionen viktiga förändringar i filminstitutets ledningsfunktioner och i fördelningen av de avgifter som flyter in till institutet. Således skall styrelsen helt utses av Kungl. Maj:t och antalet ledamöter minskas. Inflytandet på och

insynen i filminstitutets förvaltning förstärks genom att ett förvaltningsråd upprättas vid sidan av institutets styrelse. Beslutanderätten rörande dispositionen av den nya fonden för selektivt förhandsstöd läggs vidare på andra organ än institutets styrelse. Som redovisats i det föregående kommer två efter olika principer sammansatta fondstyrelser i vilka ingår representanter för filmbranschens och filmarnas organisationer att besluta om fördelningen av detta stöd.

Den nya fonden för selektivt förhandsstöd bildas genom att den nuvarande ersättningen till svenska filmproducenter i förhållande till brutobiljettintäkterna (A-fonden) successivt trappas av för att helt upphöra fr. o. m. budgetåret 1974/75. Vidare reduceras andelen avgifter som är avsedda för kvalitetsbidrag. En del av de på detta sätt friställda medlen skall vidare användas för filminstitutets egen produktion av såväl lång- som kortfilm.

I samband med överenskommelsen har filmbranschens representanter i filminstitutets styrelse förklarat att det mot bakgrund av de sjunkande besökssiffrorna är nödvändigt att komplettera branschens ekonomiska ram med statsmedel för att den svenska filmen skall kunna överleva. Med anledning härav har uttalats att den successiva avtrappningen av A-fondsmedel till förmån för ett selektivt förhandsstöd borde i samma takt och omfattning åtföljas av minst motsvarande statsanslag till samma ändamål.

Med anledning härav får jag anföra följande. Den interna resursomfördelning varom överenskoms i 1963 års filmavtal har haft betydande fördelar, något som bl. a. 1960-talets produktion visar. Till följd av framför allt vikande besöksfrekvens vid biograferna i Sverige och utomlands på senare år befinner sig filmbranschen f. n. i en ekonomisk kris, vilken kännetecknas bl. a. av att det saknas riskvilligt kapital för konstnärligt värdefulla projekt. Risk finns för att en betydande konstnärlig tradition på filmområdet går till spillo liksom för att tekniska och personella resurser skingras. För de berörda yrkesgrupperna hotar sysselsättningssvårigheter. Det är mot den angivna bakgrunden motiverat från kulturpolitisk synpunkt med statliga insatser på området.

En förutsättning härför bör emellertid vara att eventuella statliga medel för ändamålet kan sättas in i ett rationellt fungerande stödssystem. Från denna synpunkt har det system som byggdes upp genom 1963 års avtal vissa brister. Jag avser härvid i första hand systemet med generell återbäring i proportion till biljettintäkterna (den s. k. A-fonden) vilket ursprungligen tillkom för att bibehålla de effekter som före filmavtalet uppkom genom återbäring av den statliga andelen av nöjesskatten. Systemet innebär i princip att de filmer som redan inbringat stora vinster också får det största stödet medan filmer som i och för sig är konstnärligt högtstående inte alltid får ett erforderligt bidrag.

Det ändrade system för ledning av filminstitutets verksamhet och dis-

position av avgifterna till institutet varom parterna överenskommit bör enligt min mening bidra till en rationell ledning av verksamheten och kunna utgöra en betydelsefull stimulans för den konstnärligt högtstående långfilmproduktionen. Det är värdefullt att parterna kunnat enas om att avlösa systemet med generell återbäring med ett särskilt inriktat förhandsstöd. Av betydelse i sammanhanget är också att filminstitutet får förstärkta resurser för sitt engagemang i filmproduktionen. De ökade möjligheter som givits bl. a. filmarbetarna till insyn och inflytande över verksamheten bör hälsas med tillfredsställelse.

Jag avser att i ett annat sammanhang föreslå att Kungl. Maj:t godkänner avtalet.

Mot bakgrund av vad jag redovisat i det föregående förordar jag att ett statsbidrag anvisas till filminstitutets nya fond för selektivt förhandsstöd. Detta bidrag bör beräknas till ett belopp som motsvarar den avtalade avtrappningen av A-fonden från 20 till 15 % av avgiftsmedlen. För budgetåret 1972/73 beräknar jag detta bidrag till 767 000 kr. Jag är inte beredd att nu ta ställning till frågan om ytterligare bidrag till denna fond i samband med en fortsatt avtrappning av A-fonden.

I detta sammanhang vill jag också ta upp frågan om filminstitutets bidrag till dramatiska institutet. Enligt gällande avtal mellan svenska staten och filminstitutet har dramatiska institutet fr. o. m. budgetåret 1970/71 tagit över den yrkesutbildning på filmens område som tidigare ägde rum vid filminstitutets filmskola. För varje budgetår skall filminstitutet i stället lämna bidrag till driftkostnaderna vid dramatiska institutet med ett belopp som motsvarar en viss procent av filminstitutets inkomster av avgiftsmedel. Avsikten med bidraget är enligt avtalet att främja utbildning som syftar till produktion av svensk biografifilm.

Som framgått av det föregående har de medel som inflyter till filminstitutets E-fond, varifrån bekostas bl. a. institutets egna förvaltningskostnader, filminstitutets bidrag till dramatiska institutet samt en rad filmaktiviteter, inte ökats i takt med den allmänna prisutvecklingen. Om nuvarande nivå på verksamheten skall kunna upprätthållas, måste resurserna förstärkas. En höjning av avgifterna till institutet eller en omfördelning av tillgängliga resurser för att förstärka E-fonden har inte ansetts möjlig.

I detta läge bör staten ge ett stöd till filminstitutet genom ett bidrag till E-fonden under budgetåret 1972/73 och därmed avlasta en del av institutets kostnader. Stödet bör avse kostnaderna för utbildning inom biografifilmens område vid dramatiska institutet. Denna utbildning kan inte anses enbart inriktad på att tillgodose ett till filmbranschen knutet utbildningsbehov. Motsvarande utbildning för andra konstområden finansieras i stor utsträckning med allmänna medel.

I sitt förslag angående medelsanvisning för budgetåret 1972/73 under förslagsanslaget Dramatiska institutet (prop. 1972: 1 bil. 10 s. 140)

har Kungl. Maj:t beräknat bidraget från filminstitutet till 1 032 000 kr. under nämnda budgetår. Med hänvisning till vad jag nyss anfört finner jag att filminstitutets nettoutgift för bidrag till dramatiska institutet bör begränsas till 500 000 kr. för budgetåret 1972/73. Detta kan lämpligen ske genom att till filminstitutets E-fond tillskjuts statsbidrag med 532 000 kr.

Den förut redovisade ändringen av 1963 års filmavtal liksom de åtgärder som jag här har föreslagit för att förstärka såväl den svenska filmproduktionens som filminstitutets resurser bör enligt min mening väsentligt förbättra situationen för svensk film. I vad mån ytterligare insatser kommer att krävas på filmområdet får bedömas vid kommande anslagsprövningar bl. a. med hänsyn till förslag från filmutredningen 1968.

Ett nytt anslag med benämningen Filmstöd bör föras upp i riksstaten för budgetåret 1972/73 med ett belopp av (767 000 + 532 000 =) 1 299 000 kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Filmstöd* för budgetåret 1972/73 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 1 299 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Bihang

Nedan återges lydelsen av avtalet den 6 mars 1963 angående bildandet av stiftelsen Svenska filminstitutet med av styrelsen för filminstitutet beslutade ändringar med verkan fr. o. m. den 1 juli 1972 och som underställts Kungl. Maj:t för godkännande och fastställelse.

Avtal

Mellan svenska staten samt Sveriges Biografägareförbund, Folketshusföreningarnas Riksorganisation, Föreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a. och Föreningen Sveriges Filmproducenter (organisationerna nedan gemensamt kallade filmbranschen) har denna dag träffats följande avtal.

1 §

Staten och filmbranschen bilda genom detta avtal en stiftelse, benämnd Svenska Filminstitutet.

2 §

Stiftelsen skall ha till ändamål

- att främja värdefull svensk filmproduktion,
- att stödja artistisk och teknisk utbildning liksom undervisning och forskning inom filmens område,
- att direkt eller i samarbete med folkbildningsorganisationer och filmstudios sprida kunskap om filmen,
- att medverka till bevarandet av filmer och material av filmhistoriskt intresse,
- att verka för internationellt samarbete i här berörda avseenden,
- att inom och utom Sverige vid behov företräda filmens intressen, samt att i övrigt verka för ändamål inom filmens område.

Stiftelsen skall förvalta de avgifter, som inflyta till följd av detta avtal, samt de medel, som tillfalla stiftelsen genom dess verksamhet eller eljest, allt för de ändamål som i denna paragraf sägs.

3 §

Stiftelsens verksamhet ledes av en styrelse. Vid styrelsens sida finnes ett förvaltningsråd.

Styrelsen skall bestå av tre till fem ledamöter med två suppleanter, utsedda av Kungl. Maj:t som tillika utser styrelsens ordförande och fastställer bestämmelser för styrelsen utöver vad som stadgas i detta avtal.

Styrelsens ledamöter och suppleanter skola utses för en tid av högst tre år i sänder.

Vid förfall för ordföranden inträda ledamöterna som ordförande i den ordning de utsetts.

Därest styrelseledamot eller suppleant avlider eller entledigas under den tid för vilken han blivit utsedd, skall för den återstående tiden i hans ställe ny ledamot eller suppleant utses i den ordning ovan sägs.

4 §

Stiftelsens styrelse skall ha sitt säte i Stockholm.

5 §

Styrelsen äger utse verkställande direktör och anställa erforderlig personal i övrigt. Verkställande direktör må vara ledamot av styrelsen, dock ej dess ordförande. Styrelsen skall bestämma löner och övriga anställningsvillkor, utfärda erforderliga instruktioner samt årligen fastställa en budget för verksamheten.

6 §

Det åligger ordföranden att tillse, att styrelsesammanträde hålles då så erfordras. Framställer verkställande direktör eller minst två styrelseledamöter begäran om sammankallande av styrelsen, skall denna begäran efterkommas. Kallelse till sammanträde skall, där ej hinder möter, utsändas senast två veckor före sammanträdet.

7 §

Styrelsen är beslutför, då minst två tredjedelar av ledamöterna dock minst tre eller deras suppleanter äro närvarande. Såsom styrelsens beslut gäller den mening, varom de flesta röstande förena sig. Vid lika röstetal gäller den mening som biträdes av ordföranden vid sammanträdet.

8 §

Vid styrelsens sammanträden skall föras protokoll. Protokoll justeras av den eller dem som styrelsen därtill utser.

9 §

Styrelsen äger handla å stiftelsens vägnar i förhållande till tredje man samt att företråda stiftelsen inför domstolar och andra myndigheter. Styrelsen äger ock förordna en eller flera personer inom eller utom styrelsen att med samma behörighet företråda stiftelsen. Sådant förordnande må när som helst av styrelsen återkallas.

9 A §

Förvaltningsrådet är ett rådgivande organ till stiftelsens styrelse. Förvaltningsrådet består av 30—40 personer, utsedda för en tid av minst ett högst tre år av filmbranschens, filmarbetarnas och andra av stiftelsens verksamhet berörda organisationer.

9 B §

Styrelsen utser i samråd med filmbranschen senast i mars varje år de organisationer som skall inbjudas att låta sig representeras i förvaltningsrådet.

9 C §

Ledamot i stiftelsens styrelse eller verkställande direktör får icke vara ledamot i stiftelsens förvaltningsråd.

9 D §

Särskilt viktiga ärenden avgöres av styrelsen efter förvaltningsrådets hörande. Styrelsen må vidare inhämta förvaltningsrådets synpunkter i andra ärenden av större betydelse.

9 E §

Förvaltningsrådet utser en jury enligt de riktlinjer som anges i en till detta avtal fogad Bilaga 2.

9 F §

Förvaltningsrådet sammanträder minst två gånger om året. För granskning av stiftelsens verksamhetsberättelse sammanträder förvaltningsrådet senast två veckor efter berättelsens färdigställande. Förvaltningsrådet avger snarast därefter utlåtande över granskningen till Kungl. Maj:t. Förvaltningsrådet sammanträder vidare så snart förslag till budget för stiftelsens verksamhet föreligger.

9 G §

Förvaltningsrådet skall sammanträda på kallelse av styrelsen. Till sammanträde skall kallas jämväl då minst sex ledamöter av förvaltningsrådet så begära. Kallelse till sammanträde skall, där ej hinder möter, utsändas minst två veckor före sammanträdet.

Vid förvaltningsrådets sammanträden skall styrelsen närvara. Till förvaltningsrådets sammanträden kan kallas de stiftelsens anställda, som förvaltningsrådet önskar höra.

Vid förvaltningsrådets sammanträden skall föras protokoll. Förvaltningsrådet utser inom sig ordförande samt ett beredningsutskott om fyra personer.

10 §

Stiftelsens räkenskapsår skall vara den 1 juli—den 30 juni. För granskning av styrelsens och verkställande direktörs förvaltning och räkenskaper utser Kungl. Maj:t årligen två revisorer jämte suppleanter, av vilka en revisor och en suppleant utses inom förslag av Föreningen Sveriges Filmproducenter. En av revisorerna, liksom suppleanten för denne, skall vara auktoriserad revisor. Senast den 1 november skall berättelse över nästföregående räkenskapsårs förvaltning jämte räkenskaper överlämnas till revisorerna vilka ha att senast den 1 december till styrelsen och förvaltningsrådet avgiva revisionsberättelse.

11 §

Stiftelsens verksamhetsberättelse skall senast den 15 januari överlämnas till Kungl. Maj:t, filmbranschen och förvaltningsrådet. Kungl. Maj:t beslutar huruvida ansvarsfrihet skall beviljas.

12 §

Stiftelsen är undantagen från tillsyn enligt lagen den 24 maj 1929 om tillsyn över stiftelser.

13 §

Kungl. Maj:t fastställer ersättning till styrelsens ordförande samt övriga ledamöter och suppleanter ävensom till revisorer och suppleanter för dessa. Kungl. Maj:t fastställer vidare ersättning till ledamöter i förvaltningsrådet.

14 §

Filmbranschen förbinder sig att verka för efterlevnaden av detta avtal. Organisation, som är bunden av avtalet, är pliktig att söka förmå sina medlemmar att följa avtalets bestämmelser.

15 §

Anordnare av biograf föreställning skall till stiftelsen erlägga en avgift, motsvarande tio procent av bruttobiljettintäkten vid föreställningen. Med sådan intäkt avses bruttointkomst enligt »Allmänna bestämmelser vid filmleveranser», fastställda av Filmägarnas Kontrollbyrå Aktiebolag. Filmhyra skall icke utgå på den del av intäkten som motsvarar avgiften.

16 §

Avgift skall icke utgå för biograf föreställning på fast visningsställe, där enligt det av Filmägarnas Kontrollbyrå Aktiebolag förda registret utöver barnmatinéer ges högst fem föreställningar per vecka.

Med barnmatiné avses föreställning, som tager sin början senast klockan 17 och vid vilken tillämpas väsentligt nedsatta biljettpriser för barn.

Ha biograf föreställningar anordnats på sådant sätt, att rätt till avgiftsbefrielse enligt vad nu sagts skulle föreligga, och har detta skett i syfte att kringgå avtalets bestämmelser, må stiftelsen, efter hörande av biografägaren och dennes organisation, besluta, att avgiftsbefrielse icke skall äga rum.

För visning av film, som på sätt nu gäller före den 1 juli 1963 förklarats vara ägnad att tjäna vetenskapligt ändamål eller upplysnings-, undervisnings- eller uppfostringsyfte, skall avgift icke utgå.

17 §

Avgifterna skola av vederbörande anordnare av biograf föreställning direkt redovisas och inbetalas till stiftelsen för redovisningsperioder av lämpligt antal och lämplig längd, dock minst sex perioder per år, enligt regler, som fastställas av stiftelsen efter samråd med filmbranschen. Redovisningen skall ske på formulär, som fastställas av Filmägarnas Kontrollbyrå Aktiebolag. För redovisning och inbetalning av avgiftsmedlen skola i övrigt tillämpas de av Kontrollbyrån fastställda allmänna bestämmelserna vid filmleveranser. I dessa bestämmelser skall införas stadgande, att underlåtenhet att betala avgift likställs med underlåtenhet att betala filmhyra. Detta stadgande får icke under avtalstiden ändras utan stiftelsens godkännande.

Från berörda biografägare skall snarast genom Kontrollbyråns försorg införskaffas och till stiftelsen överlämnas förbindelse att betala avgift enligt detta avtal och att låta stiftelsen genom auktoriserad revisor granska hans räkenskaper såvitt gäller avgiftsredovisningen. Förbindelsen skall ha den lydelse som framgår av Bilaga 1. Biografägare, som underlåter att avge sådan förbindelse, skall avstängas från filmleverans. Sker detta ej sedan begäran därom framställts av stiftelsen, är vederbörande filmuthyrare skyldig att gentemot stiftelsen svara för de avgifter, som därefter belöpa på föreställning vid vilken av honom utyrd film förevisas.

Till anordnare av biograf föreställning som under år 1962 med tillämpning av gällande regler helt eller delvis erhållit befrielse från nöjes-skatt med hänsyn till behållningens användande för välgörande eller allmännyttigt ändamål, skall stiftelsen, i den mån anordnaren icke eljest erhåller kompensation för bortfall av denna förmån, återbetala den erlagda avgiften för föreställningen. Talan må icke föras mot stiftelsens beslut i detta hänseende.

Stiftelsen äger genom auktoriserad revisor granska Kontrollbyråns räkenskaper såvitt avser redovisningen av avgifterna.

18 §

1. Med beaktande av övergångsbestämmelserna under 2 punkt i denna paragraf skall stiftelsen fördela de för varje år redovisade avgifterna på följande sätt:

A. (Utgår).

B. 10 procent av avgifterna användes för kvalitetsbidrag till svenska långfilmer enligt de riktlinjer, som anges i en till detta avtal fogad Bilaga 2.

C. (Utgår).

D. 5 procent av avgifterna användes för vissa för branschen gemensamma ändamål, såsom gemensam public-relationsverksamhet inom och utom Sverige, filmfestivaler och andra representativa arrangemang. Härav skall 40 procent ställas till filmbranschens förfogande att efter dess eget beprövande användas för ändamål som nu sagts.

E. 30 procent av avgifterna användes, sedan kostnaderna för stiftelsens förvaltning bestritts, för främjande av verksamhet, som sammanhänger med i 2 § angivna ändamål.

F. 15 procent av avgifterna användes för att genom generell verkande produktionslån och/eller produktionsgarantier stödja produktionen av svenska långfilmer.

Närmare bestämmelser om ordningen härför fastställas av stiftelsen i samråd med Föreningen Sveriges Filmproducenter.

G. 10 procent av avgifterna användes för stiftelsens produktion av svensk film. Härav skall cirka 70 procent användas för produktion av svenska långfilmer.

H. 30 procent av avgifterna användes för att genom selektiva produktionslån och/eller produktionsgarantier stödja produktionen av svenska långfilmer enligt de riktlinjer som anges i en till detta avtal fogad Bilaga 3.

I den mån de för visst år redovisade avgifterna icke tagits i anspråk enligt vad som nu sagts skola kvarstående medel för samma ändamål föras i ny räkning.

Film anses som svensk under förutsättning

a) att producenten är här i landet bosatt svensk medborgare eller svenskt bolag eller annan svensk sammanslutning eller institution,

b) att filmens produktion finansieras uteslutande med svenskt kapital,

c) samt att den svenska insatsen av artistiska medarbetare är av påtaglig betydelse.

Såsom långfilm anses film som har en visningstid motsvarande minst 2 000 meter i 35 mm format och är avsedd för normal biografpremiär med normal biografexploatering enligt av stiftelsen i samråd med Föreningen Sveriges Filmproducenter fastställda normer.

Filmer med en längd understigande 2 000 meter i 35 mm format (eller motsvarande i andra format) erhåller reducerade bidrag enligt punkt B här ovan. Reduktionen skall uppgå till två promille för varje meter understigande 2 000 meter i 35 mm format (eller motsvarande i andra format).

2. Vid tillämpning av bestämmelserna under 1 punkt gäller följande:

Under tiden 1 juli 1972—30 juni 1973 avsättes endast 15 procent till

H-fonden. Under denna tid skall 15 procent av avgifterna utbetalas till producenterna av de svenska långfilmer, som under samma tid visats i Sverige, med fördelning dem emellan i direkt proportion till de bruttobiljettintäkter som därvid uppkommit för dessa deras filmer. Närmare bestämmelser om ordningen härför fastställas av stiftelsen i samråd med Föreningen Sveriges Filmproducenter.

Under tiden 1 juli 1973—30 juni 1974 avsättes 20 procent till H-fonden, medan 10 procent utbetalas på sätt som angivits i föregående stycke.

Från och med den 1 juli 1974 avsättes 30 procent till H-fonden på sätt som angivits under 1 punkt.

19 §

Stiftelsens produktion av svensk film enligt 18 § G skall ske under förutsättning att produktionen har en klart konstnärlig inriktning samt att stiftelsens åtaganden sker på fullt affärsmissiga grunder och efter prövning av de ekonomiska, tekniska och personella resurserna för produktionens genomförande.

Den omständigheten, att en film finansierats på sätt som i denna paragraf sägs, skall icke utgöra hinder för bidrag till filmen enligt 18 § 1 punkt B, F och H samt 2 punkt.

20 §

A. Film, som tillkommit i samverkan mellan svenska och utländska intressen, s. k. samproducerad film, skall i enlighet med vad nedan stadgas likställas med svensk film vid tillämpningen av 18 § under förutsättning dels att den svenska kapitalinsatsen uppgår till minst 25 procent av produktionskostnaden för filmen, dels att den svenska insatsen av artistiska medarbetare på sätt i andra eller tredje stycket sägs funnits vara av påtaglig betydelse.

Producent äger av styrelsen erhålla förhandsbesked, huruvida den tillämnade svenska insatsen av artistiska medarbetare i viss planerad film motsvarar vad enligt första stycket förutsättes för att filmen skall kunna likställas med svensk film. Förhandsbesked, enligt vilket en planerad samproducerad film i detta hänseende uppfyller kraven för likställighet med svensk film, är bindande under förutsättning att de villkor, som stiftelsen anger i sitt beslut, uppfyllas.

Har förhandsbesked icke begärts eller är producent icke nöjd med erhållet förhandsbesked, må producenten, sedan filmen färdigställts, senast en månad före premiären i Sverige underställa filmen den jury som enligt Bilaga 2 har att fördela i 18 § 1 punkt B avsedda medel. Förklarar denna jury den svenska insatsen av artistiska medarbetare vara av påtaglig betydelse, skall filmen, under förutsättning tillika att den svenska kapitalinsatsen av stiftelsen prövas motsvara vad i första stycket stadgas, vid tillämpningen av 18 § likställas med svensk film.

Stiftelsen har att efter den utredning genom auktoriserad revisor eller på annat sätt, som stiftelsen finner erforderligt, fastställa den svenska kapitalinsatsen och den totala produktionskostnaden.

Bidrag till samproducerad film enligt 18 § 1 punkt B samt 2 punkt beräknas som om denna vore svensk. Vid utbetalningen reduceras dock bidraget med den andel av det framräknade beloppet, som belöper på den utländska kapitalinsatsen.

B. Film, som tillkommit i samverkan mellan den svenska televisionen

och svenska filmproducenter och är avsedd att först exploateras på biograferna för att därefter, dock tidigast 18 månader efter biografpremiären, visas i TV, skall likställas med samproducerade filmer enligt 20 § vad avser utbetalning av bidrag enligt 18 § 1 punkt B, varvid således bidragen reduceras med den andel av det framräknade beloppet, som belöper sig på televisionens kapitalinsats.

Därest biografexploateringen av sådan film avslutas inom en avsevärt kortare tid än 18 månader, må dispens från adertonmånadersregeln lämnas av stiftelsen efter framställan av filmens producenter, därest det visas att ytterligare biografexploatering rimligen ej kunnat äga rum.

C. På den svenska filmproducentens andel av produktionskostnaderna för samproducerad film enligt denna paragraf punkt A och B utgår oavkortade bidrag enligt 18 § 1 punkt F och H.

D. Mot stiftelsens eller juryns beslut enligt denna paragraf må talan icke föras.

21 §

Detta avtal träder i kraft den 1 juli 1963 under förutsättning att Kungl. Maj:t godkänner avtalet, att nöjesskatten för biografföreställningar upphör senast från och med den 1 juli 1963,

att anordnare av biografföreställning vid taxering till inkomstskatt medges avdrag för avgift till stiftelsen,

att avtalet undertecknas av samtliga fem branschorganisationer och av Filmägarnas Kontrollbyrå Aktiebolag samt

att de av Kontrollbyrån fastställda allmänna bestämmelserna vid filmleveranser före den 15 mars 1963 ändrats i enlighet med vad som föreskrivits i 17 §.

I och med avtalets ikraftträdande inträder stiftelsen i de rättigheter och skyldigheter som enligt avtalet tillkommer stiftelsen, såsom om denna varit avtalslutande part.

22 §

Avtalet skall gälla till och med den 30 juni 1983.

Staten må före avtalstidens utgång uppsäga avtalet till omedelbart upphörande, om filmbranschen bryter mot avtalet.

Filmbranschen må till omedelbart upphörande uppsäga avtalet, om nöjesskatt för biografföreställningar återinföres eller om annan skatt av väsentligen samma karaktär och effekt införes eller om mervärdesskatt lägges på filmhyror eller försäljningen av biografbiljetter.

Uppsäges icke avtalet senast två år före utgången av avtalstiden, förlänges avtalet automatiskt med fem år för varje gång.

Uppsägning från filmbranschens sida vare ej gällande med mindre den undertecknats av minst tre av de fem branschorganisationerna.

23 §

Uppsäges avtalet till upphörande vid avtalstidens utgång, skola de avgifter som redovisas för de två sista åren av avtalstiden, användas enligt bestämmelserna i avtalet.

Har avtalet upphört att gälla, må Kungl. Maj:t förordna, att stiftelsen skall träda i likvidation. I sådant fall har Kungl. Maj:t tillika att utse en likvidator. Stiftelsens tillgångar, med undantag av de för de två sista avtalsåren redovisade avgifterna, tillskiftas staten att användas för stiftelsens allmänna ändamål.

Förordnas ej om likvidation, skall stiftelsen bestå, till dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnar. Stiftelsens tillgångar, med undantag som i föregående stycke sägs, skola i sådant fall alltjämt förvaltas av stiftelsen för dennas allmänna ändamål. Därvid är dock stiftelsen ej längre bunden av avtalets regler rörande fördelningsprinciper.

24 §

Stiftelsens styrelse må besluta om ändring av bestämmelserna i 18—20 §§ samt Bilagorna 2 och 3. För giltighet av sådant beslut kräves godkännande av Kungl. Maj:t och av Föreningen Sveriges Filmproducercenter.

Beslut om annan ändring av bestämmelserna i detta avtal fattas av stiftelsens styrelse. För giltigheten av sådant beslut kräves att styrelsen därvid varit fulltalig och att beslutet godkännes av de fem branschorganisationerna. Beslutet skall för att bli gällande fastställas av Kungl. Maj:t.

25 §

Twist angående tolkningen eller tillämpningen av detta avtal eller därur härflytande rättsförhållanden skall avgöras genom skiljedom enligt nu gällande svensk lag.

Detta avtal har upprättats i sju likalydande exemplar, av vilka staten tagit ett och filmbranschen sex.

Stockholm den 6 mars 1963.

För DEN STATLIGA FÖRHAND-
LINGSDELEGATIONEN

Krister Wickman
N. Erik Åqvist
Roland Pålsson

SVERIGES BIOGRAFÄGARE-
FÖRBUND

Sven Håkansson *Eric A. Pettersson*

FOLKETSHUSFÖRENINGARNAS
RIKSORGANISATION

Arne Elmgren

FÖRENINGEN VÅRA GÅRDAR

Sigurd Hagström

SVERIGES FILMUTHYRARE-
FÖRENING u. p. a.

Sven Nygren *William Bendtz*

FÖRENINGEN SVERIGES FILM-
PRODUCENTER

G. Scheutz *B. Juberg*

FILMÄGARNAS KONTROLLBYRÅ
AKTIEBOLAG

William Bendtz *Sven Nygren*

Förbindelse

Enligt avtal mellan staten samt Sveriges Biografägareförbund, Folketshusföreningarnas Riksorganisation, Föreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareföreningen u. p. a. och Föreningen Sveriges Filmproducen-ter, vilket avtal träder i kraft under förutsättning att nöjesskatten för biografföreställningar avskaffas, skall anordnare av biografföreställningar på fast visningsställe, där förutom barnmatinéer ges mer än fem föreställningar per vecka, till stiftelsen Svenska Filminstitutet erlagga en avgift motsvarande tio procent av bruttobiljettintäkten vid föreställningen. Stiftelsen må genom auktoriserad revisor granska räkenskaperna såvitt gäller avgiftsredovisningen. Filmhyra skall ej utgå på denna avgift. Avgiften skall alltså vara avdragsgill vid filmhyresberäkningen på samma sätt som den hittillsvarande nöjesskatten. Vidare skall avgiften enligt avtalet vara avdragsgill vid taxering till inkomstskatt. Underlåtenhet att redovisa och/eller betala avgift likställes med underlåtenhet att betala filmhyra. Undertecknad åtager sig härigenom gentemot stiftelsen att under den tid avtalet är i kraft inbetala avgift enligt avtalet och i övrigt följa avtalets bestämmelser.

Bilaga 2

1. Enligt det avtal, till vilket denna bilaga är fogad, har stiftelsen Svenska Filminstitutet bildats för att främja den svenska filmens konstnärliga utveckling.

2. Enligt avtalet tillföres stiftelsen vissa avgifter.

3. Av dessa avgifter skall 10 procent användas för kvalitetsbidrag till svenska långfilmer.

4. Bedömning av vilka filmer som kvalificeras för bidrag åligger en jury av filmsakkunniga, bestående av tolv välkvalificerade filmbedömare jämte tre suppleanter, med angivande av den ordning i vilken dessa skall inträda.

5. Före utgången av varje verksamhetsår väljer stiftelsens förvaltningsråd de sakkunniga för följande verksamhetsår. Vid val av sakkunnig skall varje ledamot i förvaltningsrådet i omvänd nummerföljd ange samma antal kandidater som valet avser. För varje kandidat summeras de ordningsnummer han erhållit, och de kandidater, för vilka därvid de högsta summorna fastställts, förklaras valda. De som erhållit de lägsta summorna bland de valda kandidaterna är valda som suppleanter. Mellan kandidater med samma summa avgör lotten.

6. Stiftelsens styrelse adjungerar en ordförande till juryn. Han skall leda juryns sammanträden men äger icke deltaga i juryns beslut.

7. (Utgår).

8. Juryn sammanträder på kallelse av ordföranden. Vid sammanträdet skall föras protokoll över juryns beslut. Protokoll skall justeras av samtliga närvarande sakkunniga.

9. För juryns beslut kräves deltagande av tio sakkunniga.

10. Sakkunnig må ej deltaga i bedömningen av en film, därest minst fyra av de övriga sakkunniga prövar omständighet föreligga som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet.

11. Juryn skall bedöma kvaliteten av filmer utan att fästa avseende vid filmernas produktionskostnad eller ekonomiska resultat.

12. Stödsystemets syftemål är icke att dirigera filmkvaliteten i någon bestämd riktning. Det är tvärtom angeläget att undvika likriktning av smak. Kvalitetsbegreppet måste fattas i dess vidaste bemärkelse för att möjliggöra en fri utveckling av den svenska filmkonsten.

13. Avgörande för kvalitetsbedömningen kan således bli en rad av varandra tämligen oberoende faktorer, såsom förnyelse av filmens uttrycksmedel och formspråk, angelägenhetsgraden i filmens ärende, intensiteten eller fräschören i dess verklighetsuppfattning eller samhällskritik, graden av psykologisk insikt och andlig nivå, lekfull fantasi eller visionär styrka, episka, dramatiska eller lyriska värden, den tekniska skickligheten i manus, regi och spel samt övriga artistiska komponenter hos film. Ingen genre skall i och för sig äga företräde framför någon annan. Sålunda skola t. ex. komedier, tecknade filmer, barnfilmer och dokumentärfilmer bedömas efter sina förutsättningar på samma sätt som dramatiska spelfilmer.

14. Ehuru kvalitetsbedömningen i första hand skall baseras på det färdiga resultatet, skall viss hänsyn tagas även till ambitionerna bakom filmens tillkomst i den mån de påtagligt svara mot de intentioner som skola ligga till grund för bedömningen, även om resultatet av olika skäl icke svarar mot ambitionerna.

15. Juryn skall bedöma filmer i enlighet med bestämmelserna i avtalets 18—20 §§.

16. Vid bedömandet huruvida den svenska insatsen av artistiska medarbetare i samproducerad film är av påtaglig betydelse skall såsom juryns beslut gälla den mening, varom de flesta förena sig. Vid lika röstetal avgör lotten.

17. (Utgår).

18. Varje sakkunnig har att åsätta varje till bedömning föreliggande film ett poängvärde inom skalan 0—5. Som ledning för de sakkunniga gäller att 0 poäng åsättes film ej värd särskilt bidrag, 1 poäng film av värde från några av de i punkterna 12—14 angivna synpunkterna, 3 poäng mycket god film och 5 poäng film av utomordentlig betydelse. Sakkunnig är oförhindrad välja poängvärden, liggande mellan 0 och 1, 1 och 3 respektive 3 och 5.

19. För varje film skall bestämmas ett genomsnittligt poängvärde. Härvid skall bortses från ett av de lägsta och ett av de högsta av de av de sakkunniga åsatta poängvärdena. Kvalitetsbidrag kan endast utgå till film, som efter sådan beräkning uppnått 0,5 eller högre genomsnittspoäng.

20. Producent bör senast den 30 juni anmäla av honom framställd film för kvalitetsbedömning. Det står emellertid juryn fritt att även utan sådan anmälan verkställa kvalitetsbedömning.

21. Juryns arbete skall slutföras i september månad för de under föregående verksamhetsår premiärvisade filmerna.

22. Det för kvalitetsbidrag disponibla beloppet fördelas av stiftelsen så, att varje bidragsberättigande film erhåller bidrag i förhållande till sin genomsnittspoäng.

23. Vid beräkningen av kvalitetsbidraget till varje film gäller dock de spärregler dels att ingen film tilldelas mera än 20 % av det disponibla beloppet, dels att ingen film tilldelas mera än vad som svarar mot filmens produktionskostnad.

24. Om spärregel enligt 23 punkt träder i tillämpning, skall spärrat belopp fördelas på övriga bidragsberättigande filmer i proportion till deras genomsnittspoäng.

25. (Utgår).

26. Stiftelsen skall bestämma films produktionskostnad med ledning av en av en revisor kontrollerad beräkning enligt anvisningar som fastställas av stiftelsens styrelse och Föreningen Sveriges Filmproducenter.

27—30. (Utgår).

31. Mot juryns eller stiftelsens beslut enligt bestämmelserna i denna bilaga må talan icke föras.

32. Kvalitetsbidrag utbetalas till producenten senast två veckor efter det att de blivit fastställda.

Bilaga 3

1. Enligt det avtal, till vilken denna bilaga är fogad, har stiftelsen Svenska Filminstitutet bildats för att främja den svenska filmens konstnärliga utveckling.

2. Enligt avtalet tillföres stiftelsen vissa avgifter.

3. Av dessa avgifter skall viss andel enligt avtalets 18 § 1 punkt H användas för att genom selektiva produktionslån och/eller produktionsgarantier stödja produktionen av svenska långfilmer.

4. Stödet skall utgå under förutsättning att produktionerna har en konstnärlig inriktning och att de ekonomiska, tekniska och personella resurserna för produktionens genomförande föreligger.

5. Stödet skall icke styra produktionerna i en viss konstnärlig riktning, ej heller ge företräde åt någon eller några sådana riktningar framför andra. Stödssystemet syftar till en fri konstnärlig utveckling av svensk långfilm under bibehållandet av filmens karaktär som massmedium, dvs. dess inriktning mot en stor publik.

6. Det enligt 3 punkt eller eljest disponibla beloppet fördelas lika på två produktionsfonder, H 1 och H 2. Varje fond ledes av en fondstyrelse. Sammanfattande för fondstyrelserna är en av stiftelsens styrelse utsedd person, som tillika är fondstyrelsernas ordförande, dock utan rösträtt.

7. Fondstyrelsen för produktionsfonden H 1 utgöres, förutom ordförande, av fem ordinarie ledamöter och tre suppleanter. Av dem utser filmbranschen fyra ordinarie ledamöter och två suppleanter. Föreningen för filmregissörer utser en ordinarie ledamot och en suppleant.

8. Fondstyrelsen för produktionsfonden H 2 utgöres, förutom ordförande, av fem ordinarie ledamöter och fyra suppleanter. Av dem utser filmbranschen en ordinarie ledamot och en suppleant, Föreningen för filmregissörer två ordinarie ledamöter och en suppleant, Föreningen produktions- och inspelningsledare en ordinarie ledamot och en suppleant och Svenska Teaterförbundets avdelning för filmfotografer och Föreningen Sveriges filmlydtekniker tillsammans en ordinarie ledamot och en suppleant.

9. Ledamöter och suppleanter i fondstyrelserna får icke samtidigt vara ledamöter av stiftelsens styrelse eller dess förvaltningsråd.

10. Ledamöter och suppleanter i fondstyrelserna utses senast i mars varje år för ett år i taget.

11. Ledamot i fondstyrelse är jävig vid behandlingen av en ansökan om produktionslån och/eller produktionsgaranti för ett projekt i vilket han har ekonomiska eller andra intressen. Vid jäv inträder suppleant, utsedd av den som utsett den jävade.

12. Ersättning till ledamöter och suppleanter i fondstyrelserna fastställs av stiftelsens styrelse och bestrids med resp. fondmedel.

13. Produktionslån må beslutas av fondstyrelserna under förutsättning att dessa förvässat sig om att säkerhet för projektens genomförande och lånens återbetalning föreligger.

14. Vid sidan om produktionslån och/eller produktionsgarantier må fondstyrelserna besluta om särskilda anslag för utarbetande av underlag till filmproduktionsprojekt, s. k. projektstöd.

15. Kostnaderna för fondstyrelsernas förvaltning bestrids med resp. fondmedel.

16. Stiftelsen svarar för att av fondstyrelserna beslutade utbetalningar genomföres samt för redovisningen av återbetalningar av utlämnade produktionslån. Kostnaderna härför bestrids med medel ur E-fonden.

17. De båda fondstyrelserna får icke besluta om produktionslån och/eller produktionsgarantier till samma filmproduktion. Det åligger ordföranden i de båda styrelserna att kontrollera att denna bestämmelse efterföljs.

18. Envar fondstyrelse har att varje år avge berättelse för nästföregående verksamhetsår. Berättelserna överlämnas senast den 1 november till stiftelsens styrelse och förvaltningsråd.

19. Närmare bestämmelser om fondstyrelsernas förvaltning skall fastställas av stiftelsens styrelse i samråd med Föreningen Sveriges Filmproducenter.